

CEVAP ÇOK AÇIK

ERCAN ÇALIŞKAN

Cevap çok açık

Ercan Çalışkan

Geçen ay memleketim Simav'daydım.

Orası, bana farklı bir keyif verir. Başka yerlerde hissetmediğim bir duygudur bu. Benzer bir duyguyu otuz seneden çok yaşadığım Karadeniz. Ereğli'de de hissedirim. Oranın hakkını da yemeyeyim.

Her geldiğimde mezarlarımızı ziyaret ederim önce. Anama, babama, ağabeyime, atalarımıza selam veririm. Dertleşirim onlarla, dua ederim. Sonra köydeki akrabalarımı, arkadaşlarımı ziyaret ederim. Herkes birbirini tanır burada. Neredeyse hepsi birbiriyle akrabadır. Ben, yeni nesli tanımıyorum tabii, ancak bazen yüzlerinden kimlerden olduğunu çıkartabiliyorum.

İlçe merkezinde de öyle. Çarşıda pazarda o kadar çok selam veren, konuşan oluyor ki bunun verdiği huzuru anlatamam.

İşte o günlerden birinde yaşadığım bir anı var ki içimi acıttı. Epeyden beri onu yazmak istiyordum ama farklı konuları yazmak zorunda kaldım; şimdi sizinle o konuyu paylaşmak istiyorum:

Eşimle pazarı dolaşıyorduk. Karı koca, köyde yetiştirdiklerini satan eski tanıdıklarımızın tezgâhına yanaştık. Hem biber seçiyor hem de laflıyorduk. Bir genç kız geldi. Bu bizim kızımız dediler. Biraz onunla ilgili konuştuk. İlçede bulunan bir fakültede okuduğunu, daha önce Ankara'da daha güzel bir okulu kazanmış olduğunu ama oraya biraz kızlarını büyük bir şehirde okutmanın tedirginliğinden, daha çok da ekonomik nedenlerle gönderemediklerini anlattılar. Bunları anlatırken kızlarının gözlerindeki elemi onlar gördü mü bilmiyorum ama o bakışlar benim içimi acıttı.

Sonra düşündüm. Nasıl okutabilirsiniz ki? Asgari ücretle çalışan, işi dışında tarlada karısıyla birlikte çiftçilik yapan bir baba, tezgâhta sattığı domates ve biberle -devlet yurdu çıksa bile- çocuklarını gurbette okutabilir mi? Mümkün değil! Hoş, oraya gönderebilseler bile içleri rahat eder mi bilemiyorum. Son günlerde üst üste gelen asansör olaylarını duymuşsunuzdur.

İsterseniz ilçemden dışarı çıkalım biraz ve soruyu genişletelim.

Tek maaşlı bir devlet memuru üzerinden bir değerlendirme yapalım. Bu devlet memuru en düşük maaş olan 22 bin TL değil de mesela 30 bin TL alsın. Çocuğunu kendi yaşadığı bir yer dışında okutabilir mi sizce? Mesela İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de...

Yeğenim bu yazıyı okusa kesin şöyle der: *"Ne işi varmış çocuğun büyük şehirlerde, başka yerlerde? Reisimiz, çocuklar okusun diye her yere üniversite açtı. 129'u devlet üniversitesi olmak üzere tam 208 üniversite. Herkes, kendine en yakın olanda okutsun."*

Ne yazık ki memleketimizde artık *"çoğunluğu asgaride yani en azda buluşturma uygulaması"* sadece maaşlarda değil hayatın her yerinde etkili oluyor. Hatırlarsınız, Sayın Cumhurbaşkanı'mızın eşi Hanımefendi bile hepimizi porsiyonları küçültmeye bile davet etmişti bir zamanlar.

Şimdi yeğenime dönüp desem ki, *"Yeğen, elbette üniversitelerimizin sayısı artsın ama bil ki önemli olan üniversite sayısının çokluğu değil nitelik bakımından değerinin büyüklüğüdür. Dünya sıralamasında bilimsellik bakımından ilk 1000'de olmaktır, ilk 100'de olmaktır, ilk 10'da olmaktır. İstersen, Almanya eski Başbakan'ı Merkel'e 'Sizden bile çok üniversitemiz var.' cümlesiyle hitap edildiğinde onun yüzünde beliren müstehzi ifadeyi görmeyenler gibi övünmeye devam etmektense gerçeklerle yüzleşmek istiyorsan Türkiye üniversitelerinin dünyadaki yerini araştır."*

Bu arada Türkiye'deki en iyi üniversitelerden birinden mezun olduktan sonra, yüksek lisansını bitiren, şu anda doktorasını yapan ve çok iyi bir tarihçi olarak kendini yetiştiren kuzeninin otuz iki yaşında olduğunu ve hâlâ iş bulamadığını unutma!" desem "Köye çoban arıyoruz, inşaata işçi; kimse bulamıyoruz." diyeceğini biliyorum.

Ona "Ben ne anlatıyorum, sen ne diyorsun?" desem onu da anlamayacak. Ben onu geçeyim size biraz da diğer yeğenimden, daha doğrusu onun oğlundan söz edeyim. Ona da hep "yeğenim" diye seslenirim. Geçtiğimiz haftalarda anlatacağım diye söz verdiğim konu bu:

Bu yaz yeğenim, üniversite öğrencilerine yönelik dünyanın pek çok ülkesini kapsayan, "work and travel" (çalış ve gez) uygulamasıyla Amerika'ya gitti. Programa göre iki ay çalışacak, bir ay da gezecekti. Gitmeden önce çalışacağı iş ve yer belirlenmişti. Bir yüzme havuzunda cankurtaranlık yapacaktı.

Bu plan tıkr tıkr işlemiş ve yeğenim iki ay gösterilen işte çalışmış. Bunları anlatırken bana dedi ki "Amca, isteseydim daha çok fazla mesai bile yapabilirdim ama kendimi çok yormak istemedim. Haftada 60 saat çalıştım."

Yeğenim, saatte 14 dolar kazandığını, haftalık 40 saati aşınca saatlik ücretin 21 dolar olduğunu, yedi sekiz günlük bir çalışmayla Türkiye'de 76 bin 999 TL'ye satılan en meşhur telefonun en üst modelini aldığını, Türkiye'ye dönünce de 20 bin TL'lik vergisini yatırdığını, bir aylık gezi süresince de birkaç defa uçakla olmak üzere Amerika'da pek çok yeri gezdiğini anlattı ve "Yeme içme, kira masraflarımdan sonra önümüzdeki yaz Avrupa'ya gitmek için yeterli parayla döndüm." dedi mutlulukla. **(1,2)**

Bütün bunları dinledikten sonra ben de en az yeğenim kadar mutlu oldum ama pazarda gördüğüm kızcağızın hüznünlü gözlerinin içimde açtığı yaranın sızısı daha da arttı.

Ülkedeki tüm evlatlarımızı düşündüm.

TÜİK'in verdiği rakamlarla, millî gelirin %68,9'unu alan ülke nüfusunun %40'ının yani yaklaşık 34 milyon nüfusun çocuklarının pazardaki kızımız gibi bir sorunu yoktur.(3)

Geride kalan 50 milyon nüfusun, yani milli gelirin sadece %31,1'ini alan ailelerin tüm çocukları için söylüyorum. Böyle bir şeyi yaşayabilirler mi? Mesela bu ailelerden herhangi birinin çocuğu olan üniversite öğrencisi, yaz tatili boyunca üç ay asgari ücretle çalışsa kazancıyla hiçbir şey yemeden içmeden bu telefonu alabilir mi?

Peki, tek maaşlı, iki çocuklu, 20 yıllık bir öğretmen üniversitede okuyan çocuğuna bu mutluluğu yaşatabilir mi?

Cevap çok açık ve acıklı; öyle değil mi?

"O zaman biz ne yapalım?" diye sorarsanız payımıza düşeni haykıralım:

Kahrolsun İsrail! Yaşasın Filistin!

Böylece belki İsrail'i öldürür, Filistin'i yaşatırız.

- <https://yardimbasvurusu.com/amerika-iphone-fiyatlari>
- <https://www.apple.com/tr/shop/buy-iphone/iphone-15-pro/6.7-in%C3%A7-ekran-256gb-mavi-titanyum>
- <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Income-Distribution-Statistics-2022-49745>

